

Силабус курсу Тематична картографія Освітній ступінь – магістр Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність: 014.07 Середня освіта Освітньо-професійна програма Середня освіта (“Географія”) Кількість кредитів – 4 Рік підготовки, семестр – 1 рік, I семестр Компонент освітньої програми: вибірковий Дні занять: вівторок, 11.05-14.05, ауд. 137 і 153 Консультації: середа 14.05, ауд. 127, 155 Мова викладання: українська	
--	---

Керівник курсу

	Кандидат географічних наук, доцент Потокій Михайло Васильович
Контактна інформація	potokiy_a@tnpu.edu.ua ; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Курс “Тематична картографія”, що читається магістрантам, підсумовує отримані на попередніх курсах знання з топографії, геодезії та картографії.

Нові вимоги, що ставляться перед вищою школою обумовлюють значні зміни у системі національної освіти. Вони зорієнтовані на визначення й обґрунтування структури, змісту, методики й технологій навчання окремих навчальних дисциплін, впровадження нових освітніх технологій. Успішно вирішувати поставлені перед сучасною школою завдання допоможе удосконалення професійної підготовки студентів – майбутніх вчителів і географів-практиків. При цьому на особливу увагу заслуговують базові географічні дисципліни, серед яких провідне місце належить картографії, та допоміжні – топографія, геодезія тощо.

Головною метою курсу є засвоєння теоретичних і практичних питань, які пов’язані з тематичним картографуванням, оволодіння основними способами та засобами тематичного картографування, принципами практичного застосування прийомів тематичного картографування, особливостями створення, компонування і використання тематичних карт природи, населення, господарства та соціальної сфери в процесі викладання географії в школі, у науково-дослідній роботі, практичній діяльності. – розробку та встановлення раціональних методів, прийомів і засобів навчальної діяльності, спрямованої на свідоме оволодіння магістрантами системи знань, умінь і навичок роботи з різними видами тематичних карт (карт природи, соціально-економічних карт, історичних карт, політичних карт тощо, а також ознайомлення магістрантів із суттю та структурою сучасної тематичної карти, видами тематичних карт, її елементами, із можливостями аналізу сучасних тематичних карт, прийомами роботи з нею, визначення на тематичних картах взаємозв’язків між явищами

природи і суспільства, встановлення закономірностей територіального розподілу зображених на тематичних картах об'єктів і явищ природи і суспільства.

Навчальний контент

№	Теми	Результати навчання
1	“Тема 1. Вступ до курсу Тематична картографія”.	Знати основні поняття тематичної картографії, предмет і об'єкт її дослідження; основні етапи створення тематичних карт як метод наукового дослідження, пізнання і врахування природних та економічних умов і ресурсів з метою раціонального використання, структуру тематичних карт та їхні класифікації.
2	Тема 2. З історії тематичної картографії.	Знати загальні погляди на виділення історичних періодів розвитку тематичної картографії, основні етапи в розвитку тематичного картографування в Новий і Новітній час, особливості зображення території України на стародавніх картах; розвиток тематичного картографування в Українській РСР і Україні. Знати основні напрямки тематичного картографування на початку ХХ ст. та в післявоєнний період та сучасні картографічні дослідження.
3	Тема 3. Теоретичні засади тематичного картографування.	Знати принципи, методи та принципи складання тематичних карт. Головні принципи складання тематичних карт, методи, засоби, способи та прийоми тематичного картографування; засоби тематичного картографування (граничні лінії, кольоровий тон, художні та символічні побудови, буквено-цифрові позначення, вектор, кольорова насиченість, скаляр, елементарні побудови, геометричні фігури). Знати способи тематичного картографування (значки, лінійні знаки, ізолінії, якісний та кількісний фон, спосіб ареалі, локалізованих діаграм, знаки руху, крапковий, картограму та картодіаграму, а також поєднання способів картографування).
4	Тема 4. Особливості змісту і методики складання тематичних карт.	Знати послідовність робіт при створенні карт природи, суть оригінальних та похідних карт, авторські роботи (авторські оригінали, авторські макети, авторські ескізи). Вміти складати програму карти та пояснювальну записку, створювати первинний оригінал карти, аналізувати джерела для складання тематичних карт; застосувати методи локалізації явищ і об'єктів, індикаційну локалізація, інтерполяцію, екстраполяцію.
5	Тема 5. Види тематичних карт. Карти природи.	Знати географічні принципи картографування природи, географічні закони як основу створення карт природи, типи природних зв'язків, структуру рисунку окремих елементів природи, суть географічних границь та їх відображення; знати послідовність робіт при створенні карт природи. Вміти створювати легенди карт природи. Знати типи легенд. Знати основні типи карт природи (природних явищ).
6	Тема 6. Види тематичних карт. Соціально-економічні карти.	Знати географічні принципи картографування суспільних явищ; знати послідовність робіт при створенні соціально-економічних карт. Вміти створювати легенди соціально-економічних карт. Знати типи легенд. Знати основні типи соціально-економічних карт.

	Вміти використовувати тематичних карт. Знати специфіку мови карти, її сприйняття і роль легенди. Вміти аналізувати й застосовувати тематичні карти.
--	---

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до аналізу філософських основ професійних знань, дотримання методологічних норм і застосування їх у процесі вирішення проблемних ситуацій, до постійного підвищення освітнього та наукового рівня, актуалізації й реалізації особистісного потенціалу.
ЗК 2	Здатність аналізувати, порівнювати, синтезувати, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові компетенції змісту географічної науки, причинно-наслідкові, просторові (геопросторові, територіальні), логічні, функціональні зв'язки за допомогою тематичних карт.
ЗК 3	Здатність застосовувати навички дослідницької діяльності у вивченні природних і суспільних явищ, соціально-педагогічних процесів, важливих професійних проблем.
ЗК 7	Комп'ютерна грамотність, письмова і усна комунікабельність, здатність використовувати Internet-ресурси, інформацію з різних джерел для вирішення експериментальних і практичних завдань.
ЗК 8	Здатність до системного мислення, самовдосконалення, комунікабельності, соціальної взаємодії, вчитися упродовж життя
СК 8	Здатність використовувати професійні знання з географії та картографії у процесі комплексного вивчення територій та застосовувати їх у життєвих ситуаціях
СК 10	Здатність використовувати на основі системного підходу картографічні моделі для дослідження географічних об'єктів на локальному, регіональному рівнях
СК 14	Здатність застосовувати картометричні методи аналізу для оцінки різних географічних ситуацій, володіти методами створення цифрових картографічних матеріалів, формування просторових баз даних, проведення просторового аналізу з використанням ГІС-технологій
РН-З-3	Знає та розуміє сутність географічної науки та її складових (картографії), вміє застосовувати їх у процесі вирішення практичних завдань
РН-У-1	Вміє застосовувати навички дослідницької діяльності у вивченні географічних наук

PH-Y-13	Уміє проектувати і складати різноманітні тематичні карти, застосовувати основні графічні прийоми при побудові карт, методи і способи для аналізу інформації за географічними картами
---------	--

Літературні джерела:

- Берлянт, А. М. Картографический метод исследования / А. М. Берлянт. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1978. – 257 с.
- Берлянт, А. М. Картография. Учебник для вузов / А. М. Берлянт. – М.: Аспект Пресс, 2006. – 336 с.
- Божок, А. П. Картография: Підручник / А. П. Божок, Л. Є. Осауленко, В. В. Пастух. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2000. – 250 с.
- Востокова, А. В. Оформление карт / А. В. Востокова. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1985. – 200 с.
- Горлачук, В. В. Управление земельными ресурсами / В. В. Горлачук, В. П. В’юн, А. Я. Сохнич. – Миколаїв : Видавництво МДТУ ім. П. Могили, 2002. – 313 с.
- Жупанський, Я. І. Соціально-економічна картографія / Я. І. Жупанський, П. О. Сухий. – Тернопіль, 1997. – 274 с.
- Карпик, А. П. Управление территорией в геоинформационном дискурсе : монография // А. П. Карпик, А. Г. Осипов, П. П. Мурзинцев. – Новосибирск : СГГА, 2010. – 280 с.
- Картографічне моделювання: Навчальний посібник / Т.І. Козаченко, Г.О. Пархоменко, А.М. Молочко; За ред. А.П. Золовського. – Вінниця, Антекс-У ЛТД, 1999. – 328 с.
- Комплексные региональные атласы / Под ред. К.А. Салищева. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1976. – 638 с.
- Заруцкая, И. П. Составление специальных карт природы / И. П. Заруцкая. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1966. – 232 с.
- Заруцкая, И. П. Картографирование природных условий и ресурсов / И. П. Заруцкая, Н. В. Красильникова. – М.: Недра, 1988. – 299 с.
- Заруцкая, И. П. Проектирование и составление карт. Карты природы / И. П. Заруцкая, Н. В. Красильникова. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1989. – 296 с.
- Оценочные карты природы, населения и хозяйства / Под ред. Салищева К.А. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1973. – 220 с.
- Руденко, Л. Г. Картографическое обеспечение территориального планирования / Л. Г. Руденко. – К. : Наук. думка, 1984. – 168 с.
- Салищев, К. А. Проектирование и составление карт (Общая часть. Теория и процессы лабораторного изготовления карт): Учеб. для студ. ун-тов по специальности ”Картография“ / К. А. Салищев. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 240 с.
- Салищев, К. А. Картоведение / К. А. Салищев. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1986. – 438 с.
- Салищев, К. А. Картография / К. А. Салищев. – М.: Высшая школа, 1982. – 272 с.
- Сальников, С. Е. Комплексные карты охраны природы: содержание и принципы разработки / С. Е. Сальников. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1990. – 128 с.
- Сухий, П. О. Територіальне проектування та районне планування : навч. посібник / П. О. Сухий, С. М. Білокриницький, М.-Т. А. Атаманюк ; за ред. П. О. Сухого. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2014. – 400 с.
- Сухий, П. О. Інформаційні технології в менеджменті землеустрою : навч. посібник / П. О. Сухий, Т. В. Гуцул. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2015. – 200 с.
- Шевченко, В. А. Медико-географическое картографирование территории Украины. – К.: Наук. думка, 1994. – 158 с.
- Шоцкий, В. П. Картографические методы исследования географических проблем сельского хозяйства / В. П. Шоцкий. – Л.: Наука, 1970. – 140 с.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Теми 1-5 – тести в системі MOODLE (як варіант, – усне опитування) – по 3 бали на тему	15
Виконання самостійних робіт на кожному з дев'яти лабораторних занять (робота з аналізу, описи, складання схем та побудова знаків карт)	20
Звітні завдання (побудова структурних, наростаючих і порівнювальних значків; побудова локалізованих діаграм; стрічок чи смужок, лінійних діаграм (діаграми відношень і ковзаючих діаграм), побудова знаків Варзара (двохвісних і трьохвісних діаграм), побудова зоряних (пелюсткових) діаграм; побудова зоряних діаграм (трьохвісних і чотирьохвісних); складання карт Тернопільської області; розробка змісту карт територіального плану великого міста – всього 17 звітних завдань.	47
Ессе за результатами вивчення тем 1-5	2
Індивідуальне наукове дослідження із застосуванням картографічного методу дослідження	10

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

1. Навчальний контент (розширений план лекцій).
2. Тематика та зміст лабораторних робіт.
3. Завдання для виконання звітних завдань.
4. Електронне навчання в системі MODLE.